

leg elpusztították a kelta jelenségeket. A házak feltűnően nagyméretűek, hossztengejükben egy-egy cölöplyukpárral. Tűzhely, kemence nem tartozott hozzájuk. Az egyik ház padlóján több agyagnehezék került elő. Kiemelkedő jelentőségű a lelőhely déli részén előkerült kétosztatú, jó megtartású edényégető kemence.

A *szarmata telep* feltárása során alátámasztást nyert a már tavaly megfogalmazódott feltételezésünk, amely szerint egy korábbi – terra sigillatákkal és egyéb római kerámiával keltezett – Kr. u. 3. századi falura épült rá egy későbbi, valószínűleg 4. századi, szemcsés kerámiával jellemezhető telep. A késői(?) telep jellemző objektumtípusa a gödörbokor/anyagnyerőhely. Ezek a szabálytalanul egymásba ázott gödrök igen nagy felületűek, és helyenként több méter mélyek. Az egyik, kiemelkedően nagy (1276 m²) anyagnyerőhely összesen 193 kisebb-nagyobb gödörből állt. Gyakran megfigyeltük, hogy még a gödrök betöltése előtt kemencéket illetve füstölőket(?) vagy bizonytalan funkciójú, tüzeléssel kapcsolatos objektumokat alakítottak ki az aljukon. Az egyik gödörbokorban vasmegmunkálásra utaló nyomok kerültek elő (ércpörkölk?, vassalak darabok). Ugyanitt 3 vasbaltából álló szerszámkészletet találtunk.

Mindkét teleprészhez tartoztak sírcsoportok, amelyek zömét tavaly, kisebb részét az idén tártuk fel. 2005-ben főként a 4. századi temetkezésekre került sor. Ezek egy része árokkal kerített, némelyik kőpakolásos. Egy feltűnően nagyméretű, széles körárok közepén olyan kirabolt kőpakolásos temetkezés került elő, amelyben a sír oldalát nagyobb lapos, szabálytalan kőlapokkal bélelték ki, illetve ugyanígy takarták le.

Kiemelkedő az egyik, árokkal kerített, s ennek ellenére rabolatlan férfisír (a mellette, ugyanazon árkon belül eltemetett asszony sírját kirabolták). Az itt nyugvó halott torquest, mindkét csuklóján csüngőkkel ellátott karperecpárt viselt, kardját római áttört verettel díszített hüvelyben helyezték a sírba. Edénymelléklete szintén római gyártmány. Egy másik sírcsoportban szintén kardos (ún. „mágikus kardcsüngős”) sírt tártunk fel. Továbbra is több telepobjektumban (főként gödörben) találtunk bedobott emberi vázakat, néhány esetben viselkedésben, melléklettel eltemetve. Egy gödörbokorban 4 váz feküdt egymás mellett, az egyik mellett talált csat idegen a szarmata leletek között.

A lelőhely déli nyúlványában a gépi humuszolás során sikerült megőrizni egy planírozási (tereprendezési), jellemzően hamus réteget, amely a késő szarmata telepobjektumok fölé került, illetve a tereprendezés pillanatában még üres vagy csak részben betöltődött gödröket tömték be vele. A „planírozási” rétegbe ástak bele későbbi objektumokat, amelyek leletanyaga részben megegyezik a késő szarmatával (szürke és jól iszapolt, kézzel formált, szemcsés kerámia, sok esetben festett római? kerámia), részben pedig attól mind formailag, mind az agyag és égetés minőségét tekintve elüt. Előfordultak germános edényformák is. A népvándorlás korinak, közelebből valószínűleg hun korinak meghatá-

rozott lelethorizonttal egyidős egy kétosztatú edényégető kemence maradványa.

A hun kori(?) edényégető kemence munkagödrébe ástak bele egy gazdag *kora avar* sírt, amely aranyozott ezüst ruhadíszeivel, ametisztcsüngős aranyfülbevalópárjával, ezüst nagyszíjvégével emelkedik ki. A Ny–K-i tájolású sír alján „Szent Mihály lovára” utaló cölöplyukakat tártunk fel.

A *késő avar* korból több kőkemencés ház és gödör került elő. Az avar házak jellemzően téglalap alakúak, földbe mélyítették, padlójuk tapasztott, némelyiket többször megújították, ÉK-i sarkukban általában kőből épített kemence omladéka került elő. Az egyik gödörből egy ép, agancsból készített sőtartó került elő, vésett növényi mintákkal díszítve.

A feltárt területen szórványosan találtunk *Árpád-kori* gödröket, amelyeket befésült vonalköteggel és hullámvonallal díszített fazéktöredékek, valamint bográcoldalak kelteznek.

Munkatársak: Cziráky Zsolt régész; Jakab Attila, Mérai Dóra, Nagy Nándor, Nékám Szandra, Varga Zsuzsa régészhallgatók (ELTE); Bereti Dóra, Bodó Zsuzsa, Deák Gábor, Horváth Gergely, Semperger Zoltán, Szabó Ágnes, Szászvári Linda, Takács Tamás ásatási technikusok.

KULCSÁR VALÉRIA – NAGY ANDREA – PESTI KRISZTINA – PATAY RÓBERT – RÁCZ TIBOR – VOICSEK VANDA

138. Ecsér, 8. sz. lelőhely

(Pest megye) V?

2005. június 13–28. között végeztünk kutatásokat a lelőhelyen. Az 1060 m²-nyi területen összesen 24 objektumot tártunk fel: 14 gödröt, 6 árkot, 2 házat és 2 különálló cölöplyukat. Kő- és csonttöredékeket szinte minden objektumban, de kerámiát csak szórványosan találtunk. A kerámiatöredékek kisméretűek, töredezetek voltak. Jellegük őskori, valószínűleg vaskori, de pontosabb kormeghatározásra nem alkalmasak. A 18. és 20. sz. házakat földbe mélyítették, alakjuk lekerekített sarkú téglalap. Tűzhelyük, padlójuk nem volt, leletanyaguk szegényes.

Munkatársak: Farkas Zoltán (ELTE), Hargitai András (SzTE) régészhallgatók; Bíró Csaba, Jakucs János, Kiss Enikő, Kovács Dömötör, Kulcsár Zoltán, Hajdú Károly, Progli Szabolcs, Ritzinger Ferenc, Sas Alexandra régésztechnikusok.

RÁCZ TIBOR

139. Ecsér, 9. sz. lelőhely

(Pest megye) A

2005. június 6–8. között 1580 m²-nyi területet tártunk fel a lelőhelyen. Az előzetes terepbejárások és gépi humuszolás során Árpád-kori kerámiatöredékek kerültek elő, a felületen azonban csak bizonytalan körvonalú foltok bontakoztak ki, amelyek a kutatás során jó részt újkorinak bizonyultak. Összesen 10 objektumot